

مدگرایی منفی و مدگرایی مثبت

از آنجا که در فرهنگ دینی اسلام هر گونه پدیده جدید با معیارها و ارزش های دین سنجیده می شود می توان گفت مدهایی که با هنجارها و ارزش های دینی جامعه مغایر باشد از نوع مدهای ضد ارزشی است، زیرا هدف سازندگان و گسترش دهندگان این گونه مدها تخریب سنت ها و ارزش های دینی جامعه است.

خبرگزاری مهر- از آنجا که در فرهنگ دینی اسلام هر گونه پدیده جدید با معیارها و ارزش های دین سنجیده می شود می توان گفت مدهایی که با هنجارها و ارزش های دینی جامعه مغایر باشد از نوع مدهای ضد ارزشی است، زیرا هدف سازندگان و گسترش دهندگان این گونه مدها تخریب سنت ها و ارزش های دینی جامعه است.

هدف از مدگرایی گاهی خودآرایی است؛ یعنی فرد بدون هیچ سختی و برای لطافت روح خود با بهره گیری از وسایل مناسب و مباح و شرعی خود را می آراید مثلا لباس خود را همیشه پاکیزه ، اتوزده و خوشبو می کند به آرایشگاه می رود و در حقیقت به موجودیت انسانی خود ارزش می دهد در حقیقت این نوع مدگرایی که خودآرایی است مورد تایید اسلام است و چنان که رسول خدا (ص) می فرمایند: خداوند زیباست و زیبایی را دوست دارد. آراستگی در اسلام چنان اهمیتی دارد که امام علی (ع) می فرماید: آراستگی از اخلاق مومنان است.

اگر چه اسلام با توجه به نیازهای فطری انسان آدمی را به آراستگی تشویق می کند تا زمینه را برای ارضای روحی فرد و پیدایش انس و الفت در جامعه فراهم سازد از حدود و مرزهای آراستگی نیز غافل نیست. هدف دین اسلام آن است که از گرفتار شدن مردم در دام روش های غلط خودآرایی که امروزه دامن گیر ملل مختلف جهان است جلوگیری کند و رهنمودهایی نیز در این باره دارد .

همچنین اسلام افزون بر زیبایی ظاهری به زیبایی باطن نیز توجه دارد ولی متأسفانه تنها زیبایی مورد توجه و علاقه در جهان، زیبایی بیرون است. امام علی (ع) در این باره می فرماید: زیبایی بدن به زیبایی صورت است و زیبایی درون به زیبایی نهاد خلق و خو.

بنابراین می توان گفت مد از نوع خودآرایی، در مرحله نخست نشان از وجود نظام فکری و ذوق سلیم انسان دارد که اگر با رعایت حدود و آموزه های شرعی و عرفی با خودآرایی و روش همراه شود نه تنها آثار مثبت روحی - روانی برای فرد آراسته خواهد داشت بلکه سبب نزدیک شدن الفت و دوستی میان آنها می شود و همچنین تعالی انسان و رضایت پروردگار را به همراه خواهد داشت.

به روز شدن

گاهی ممکن است مدگرایی در محدوده موازین شرعی و با هدف به روز شدن باشد این نوع مدگرایی در اسلام نه تنها ممنوع نیست بلکه جایز است چون زمینه نزدیکی بیشتر فرد مدگرا یا دیگر افراد جامعه را فراهم می آورد و مانع از تمسخر و انگشت نما شدن او از سوی دیگر افراد می شود. امام علی (ع) درباره شکل ظاهری انسان می فرماید: به راستی که بهترین شکل و ظاهر آن است که تو را با مردم آمیزش دهد و در میان ایشان زیبا کند و زبانشان را از بدگویی تو باز دارد.

البته در اسلام به روز شدن، به لباس و شکل ظاهر انسان محدود نمی شود بلکه تمام امور زندگی را در بر می گیرد و به فرموده امام علی (ع): دوراندیش کسی است که با زمانه خود مدارا کند.

در حقیقت در هر زمان باید بر اساس مقتضیات زمانه با مردم رفتار کرد زیرا مردم بیش از آنکه تحت تاثیر صفات خانوادگی و ویژگی های اخلاقی نیاکان خود قرار بگیرند تحت تاثیر محیط اجتماعی قرار دارند که در آن زندگی می کنند. چنان که امام علی (ع) می فرماید: مرد، فرزند زمانه خود است.

بنابراین اگر پیروی از مد و مدگرایی با مقتضیات زمانی و بنا بر موازین شرعی باشد نه تنها امری پسندیده است بلکه در اسلام به آن سفارش شده است.

نوگرایی و تنوع طلبی

انسان موجودی نوگرا و تنوع طلب است و گاهی هدف از مدگرایی نو شدن و تنوع طلبی است نوگرایی و تنوع طلبی معقول و بدون اسراف مورد تایید اسلام است، زیرا اسلام دین فطرت است و به نیازهای فطری انسان توجه کامل دارد از دیگر سو، تمدن و پیشرفت

لباس نو و آراسته در خود شخص به طور مستقیم ایجاد وجد و سرور و به طور غیر مستقیم ایجاد نوعی اعتماد به نفس به خصوص در قبال تمکن دیگران می نماید و این خاصیت شخص ربطی به حس خودنمایی که دامن گیر بسیاری از افراد ناآگاه است ندارد. مدگرایی به برخی از نیازهای فطری انسان به ویژه نسل جوان و نوجوان در نوع گرایی و تنوع طلبی پاسخ می دهد ولی انسان عاقل نباید این حس فطری را بهانه ای برای رنگارنگ شدن قرار دهد زیرا در آیین مقدس اسلام این کار بسیار نکوهش شده است.

امام علی (ع) می فرماید: از نشانه های احمق، تلون (رنگ به رنگ شدن) زیاد او در کارها است. در حقیقت اگر مدگرایی در چارچوب شرع و بر اساس نیازهای فطری انسانی چون نوگرایی و تنوع طلبی باشد نه تنها مناسب و شایسته است بلکه موجب نشاط روحی و روانی انسان می شود. با این حال زیاده روی در این امر نیز چندان پسندیده نخواهد بود زیرا یک نظام اجتماعی سالم، در مرحله نخست نیاز به هنجارهای مفید و در مرحله بعد نیاز به هنجارهای پایدار دارد. اگر در یک جامعه مردم به مد و هنجارهای کوتاه مدت عادت کنند به تدریج از حوصله آنها و پایداری هنجارها کاسته می شود در چنین جامعه ای عادت دادن مردم به هنجارهای پایدار دشوار خواهد بود و مردم به چیزهای زودگذر دل می بندند و به دنبال سراب می روند و پی در پی در پس عوامل تکمیل کننده دیگر با هم مسابقه خواهند داشت در نتیجه از ثبات اجتماعی کاسته خواهد شد.

مد نباید به مشکلات اجتماعی، اقتصادی و فرهنگی جامعه و خانواده ها بینجامد

مد نباید موجب اسراف، اختلاف های خانوادگی یا هنجارشکنی در جامعه شود. ضرر در اسلام مشروعیت ندارد و هر گاه عملی به ضرر اجتماعی بینجامد آن عمل مورد تایید اسلام نخواهد بود بی شک اگر مد و مدگرایی مشکل و زبانی نداشته باشد موجب تحبيب قلوب یا نشاط اجتماعی می شود و در اسلام پذیرفته خواهد بود.

بنابراین می توان گفت در اسلام مد و مدگرایی نه ارزش است و نه ضد ارزش گرایش به مد نیز می تواند هم مثبت و اخلاقی و هم منفی و غیر اخلاقی باشد. از آنجا که در فرهنگ دینی اسلام هر گونه پدیده جدید با معیارها و ارزش های دین سنجیده می شود می توان گفت مدهایی که با هنجارها و ارزش های دینی جامعه مغایر باشد از نوع مدهای ضد ارزشی است زیرا هدف سازندگان و گسترش دهندگان این گونه مدها تخریب سنت ها و ارزش های دینی جامعه است در مقابل اگر مدها با هنجارها و ارزش های ملی-مذهبی کشور هماهنگ باشد از آنجا که برگرفته از نیازهای عاطفی و فطری انسان هاست نه تنها ضد ارزش نیست بلکه ارزشمند و تحسین انگیز نیز هست. متأسفانه بیشتر مدهایی که در جامعه ما رواج می یابد از نوع مدهای ضد ارزشی و برگرفته از فرهنگ بیگانه و با ارزش های ملی - مذهبی ما مغایر است.

زیان مدگرایی افراطی فقط جسمی و روحی نیست. مدگرایی افراطی موجب غفلت و هدر رفتن عمر و سرمایه می شود که این نوع کارکرد مد نیز در اسلام پذیرفته نیست. امام علی (ع) درباره غفلت می فرماید: غفلت از زیان بارترین دشمنان است در کلامی دیگر از آن حضرت آمده است: انسان غافل را عملی نیست.